

Bankeryd

Förenad poststation	1877-04-01–1926-03-31
Ej förenad	1926-04-01–1948-02-29
Postexpedition	1948-03-01–1977-06-30
Lokalpostkontor	1977-07-01–1985-12-31
Postkontor	1986-01-01–2002-01-15

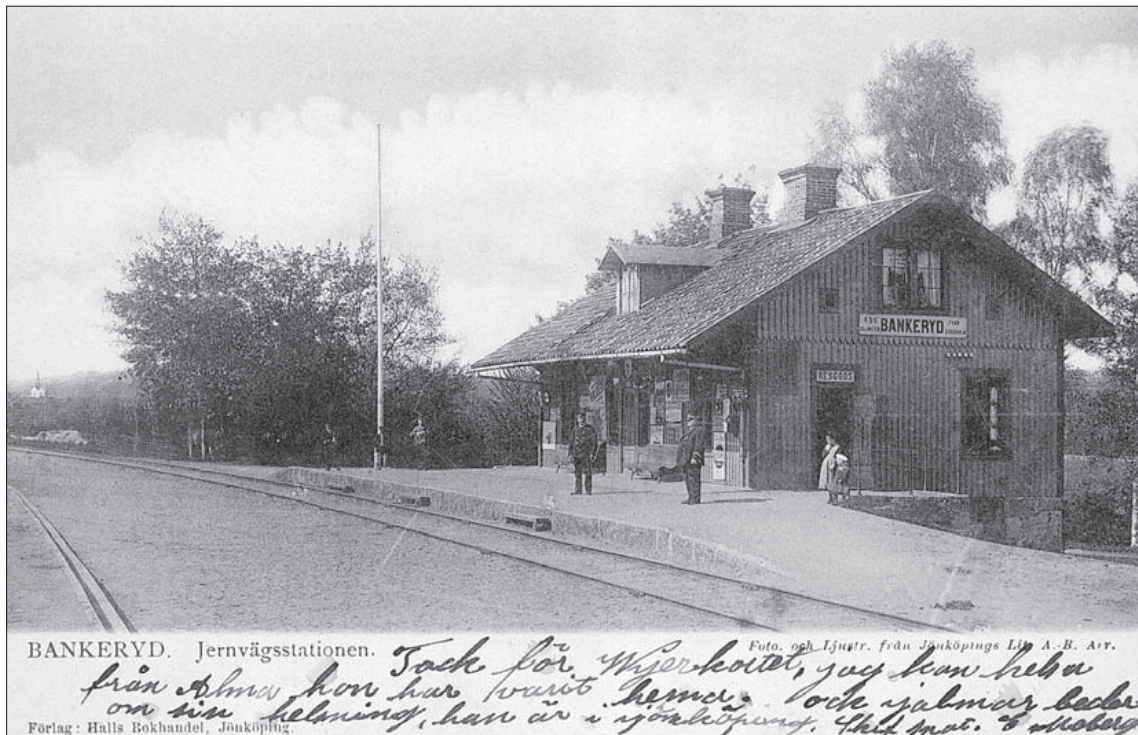

Det skulle gå halvannat decennium efter att järnvägen mellan Falköping och Jönköping togs i bruk för allmän trafik innan en förenad post- och järnvägsstation inrättades i Bankeryd. Föreningen berodde på att det inte fanns något stationshus i Bankeryd. Postinspektionen i västra distriktet skrev följande till poststyrelsen den 24 januari 1877:

"Hos Kungl. Generalpoststyrelsen får postinspektionen härmed vördsammast hemställa om

inrättande vid den nyligen för allmän trafik upplåtna järnvägsstationen Bankeryd, belägen vid södra stambanan mellan Jönköping och Habo på ett avstånd från Jönköping av en mil och från Habo av 0,8 mil, av en poststation, att skötas av järnvägsstationsföreståndaren med årligt arvode av 180 kronor".

Sedan styrelsen för Statens järnvägstrafik meddelat att det inte fanns något hinder, öppnades poststationen med namnet Bankeryd den 1 april 1877. Föreståndaren Carl Magnus Carlsson blev kvar ända till pensioneringen 1909, då han efterträddes av Per Johan Gustafsson. När denne avgick den 1 juli 1920, 65 år gammal, blev Johan August Stjerna den tredje av SJ:s stationsmästare i Bankeryd som svarade för postgöromålen.

Post- & järnvägsstationen i Bankeryd, vykort stämplat 1902.

Antecknat vid postanstalt		Frimärke (i förekl. fall)	
varifrån flyttas	å utgivningsorten	dit tidning flyttas	
			
S:a ex. (efter överflyttn.)		S:a ex. (efter överflyttn.; ifylles av utgivnings- ortens postanstalt)	
Avd. vid 5th Ban		Avd. vid 5th Ban	
tidn.		tidn.	
Bokföringsnr		Bokföringsnr	
Till postanstalten i <u>Bankeryd</u>			
P. S. <u>Bankeryd</u>			

Tidningsöverflyttningsavi,
stämplad i Bankeryd den
4 juli 1940.

Postpersonalen, under början av 1960-talet, utanför Posten vid Järnvägsgatan i Bankeryd.
Från vänster Sven Flodin, lantbrevbärare och Anna-Lisa Isaksson, kassörska. Längst ut till höger Ulla
Lundberg, stationsmästare. Till vänster om Ulla står brevbärarna Alice Josefsson och nedanför Börje
Folkesson. Övriga personer ej identifierade.

*Från postexpeditionen, Järnvägsgatan, omkring 1964.
Från vänster stationsmästare Ulla Lundberg och kassörska Anna-Lisa Isaksson.*

*Brevbärare från posten vid Järnvägsgatan i Bankeryd, omkring 1964.
Stående Sven Flodin och framför honom Börje Folkesson.*

I samband med Posten i Bankeryds 100-årsjubileum i april 1977 togs detta kort på postpersonalen. Från vänster: Alice Josefsson, Ulla Berglund, Inga-Lill Ohlin, Ulla Lundberg och sittande Karl-Erik Ingemansson.

Detta varade nu inte så länge för hans del, eftersom trafiken hade ökat så mycket att det i längden inte gick att ha post och järnväg förenade. Järnvägsstyrelsen skrev den 7 december 1925 till poststyrelsen och sade upp föreningen. Postdirektionen i östra distriktet slöt avtal med Fredrik S M Ekdahl om att sköta poststationen i en separat lokal från och med april 1926. Han var då 38 år och hade varit poststationsföreståndare i Allerum under två år. Den 1 april 1930 efterträddes han av den fem år yngre Inge Ekdahl. Denne kunde 18 år senare glädja sig åt att poststationen statushöjdes till en postexpedition. Därmed fick han titeln stationsmästare den 1 mars 1948. Ulla Lundberg tog över chefsjobbet 1958, fick titeln postmästare 1977 och lämnade tio år senare över postkontoret till Ulf Eriksson med ansvar för service till mer än 3 000 hushåll. Han följdes av Kerstin Jonsson. Efter genomförd divisionalisering finns inte någon postmästare i Bankeryd. Chefstiteln är kontorsansvarig enligt ny intern terminologi och dessutom finns en lagförman.

I Bankeryds tätort inrättades sk stadsbrevbäring på hösten 1970, sedan kommunen låtit sätta upp gatuskyltar och fastighetsägarna husnummer för att underlätta postutdelningen. I anslutning härtill flyttade posten in i det nya kommunalhuset. Det var i detta sammanhang som posten i Trånghalla namnändrades till Jönköping 10, ett namn som efter knappt tio år skulle bytas ut mot Bankeryd 2. Det "ledigblivna" talet 10 kom därefter att användas för en annan postanstalt, nämligen det postställe som tidigare använt en datumstämpel med gravyren JÖNKÖPING 1 ODENSJÖ. Hanteringen av sifferbeteckningarna för filialpostanstalterna i Jönköping kan lätt sätta myror i huvudet på hembygdssamlade filatelister.

Postombudet Ebbarsby

I närheten av anhaltsstationen Ebbarsby bodde ett antal familjer som i en framställning till postdirektionen i februari 1930 försökte få bättre service. Deras förslag gick ut på att en postväska skulle expedieras från Bankeryd. Handlanden

Martin Söderqvist erbjöd sig att ansvara för en sådan väska. Postmästare K F Björlingsson i Jönköping förordade bifall men postdirektionen ansåg inte att framställningen borde föranleda någon åtgärd "enär Ebbarp ligger förhållandevis nära Bankeryd, där sökandena utan alltför stor olägenhet torde kunna hämta sin post".

I oktober 1931 försökte ebbarpsborna på nytt, nu med ett brev direkt till poststyrelsen. Som ett nytt argument tillfördes det faktum att kommunalordföranden var bosatt i Eket, som skulle beröras av post till Ebbarpsby. Postdirektionen ändrade i ett remissvar sin uppfattning och skrev bl a följande:

"Då sökandena fortfarande icke önska få sin post med lantbrevbäraren å linjen Bankeryd-Skirebo-Bankeryd, såsom postdirektionen tidigare och nu ifrågasatt, anser sig postdirektionen numera böra tillstyrka inrättande av en stationär lantbrevbärning vid Ebbarpsby".

Efter poststyrelsens beslut inrättades den stationära lantbrevbärningen den 1 februari 1932. Postombud blev snart nog den nya beteckningen

för stationära lantbrevbärare.

Martin Söderqvist avtalsanställdes och kom att fungera som postombud så länge verksamheten fortgick eller till augusti

månads utgång 1965. Den åkande lantbrevbärningen hade då hunnit bli så effektiv med ökade befogenheter att den utan svårighet kunde överta postombudets uppgifter. Söderqvist fick ersättning för sitt arbete enligt de grunder som kom att gälla för postombud, när detta nya slag av postanordning hunnit prövas.

När lantbrevbärningen Bankeryd-Skirebo kunde "svälja" postombudets verksamhet fick Söderqvist vid sin avgång en sk tilläggsersättning på 2 000 kronor. I den datumstämpel som han använde under den aktiva tiden fanns gravyren BANKERYD POB 1. Det är inte klarlagt vilken dag han började använda stämpeln.

KVITTO		Inlämnat ass eller rek	
Adressat <i>Tommy Andersson</i>		Inlämningsnummer	
Postnummer (för utrikes försändelser hela adressen) <i>5th</i>		Stämpel för inlämningsdag	
Assbelopp ¹ Kr	öro	Postförskottsbelopp Kr	Särskilda ant (x, flyg, mb m m) ²
För avsändarens anteckningar		POSTKONTORET BANKERYD 1 14 SEP 1988 Postmästaren	
<p>Vid reklamation skall Inlämningskvittot visas upp. Ersättning för ett inrikes ass eller rek, som kommit bort, skadats eller som helt eller delvis saknar innehåll lämnas enligt följande</p> <ul style="list-style-type: none"> - för ass med det belopp som motsvarar förlusten eller skadan av försändelsen. Högre ersättning än assurancesbeloppet lämnas dock inte - för rek med högst 500 kr. <p>För ass och rek till utlandet gäller särskilda bestämmelser. Postkontoren lämnar upplysningar om hur och inom vilken tid ersättningsanspråk kan göras.</p>			
<p>¹ Om assbelopp inte har angetts är försändelsen rekommenderad. ² x=expressutdelning, flyg=flygbefordran mot tilläggsavgift, mb=mottagningsbevis, L-utd=lördagsutdelning.</p>			
Bl 2110.05 (mar 84) Postens tryckeri Δ 323-84 15417			

Rek-kvitto stämplat Bankeryd 1 den 14 september 1988.

Lantbrevbäringen i Bankeryd

Med 1907 års ingång inrättades den första lantbrevbäringen från Bankeryds poststation. Frågan hade tagits upp vid den ordinarie kommunalstämman den 30 mars 1906. Efter utredning beslöt poststyrelsen att godkänna ett förslagskontrakt med kyrkväktaren Oskar Andersson i Mostugan. Han gick tre gånger i veckan på den omkring 11 km långa ringlinjen Bankeryds poststation – prästgården – Printseryd (Prinseryd) – Granshult – Skinnkärr – Bod (skolhuset) – Klerebo – Klerefors – Salefors – Aledal – Hors-
torp – och åter poststationen. Till en början fick han en krona per tur. Linjen överläts i mars 1908 till hemmansägaren Per August Nydén i Gustafsborg. Han innehade på sin tid faktori-
medjan på Hembygdsgården och var enligt den

mundliga traditionen ”en Bellman i ny upplaga med poesi och sång i snart sagt allt som låg för hans händer”. Hans postlinje ändrades efter hand och sträckte sig från järnvägsstationen förbi skolan, Prinseryd, Granshult, Skinnkärr och Bod till Sjövik. Hans dotter Maria tog över lantbrevbärarsysslan och efter henne Axel Sköld med ytterligare ändring av linjen, som reglerades för cykling. På vintern användes tidvis sparkstötting.

Efter en extra kommunalstämma den 10 januari 1908 gjordes en framställning om att få ha två lantbrevbäringslinjer, en västlig och en östlig, med vardaglig postutdelning. Den gången fick man avslag men senare utökades servicen och den moderna linjen är en påbyggnad och utsträckning av den ursprungliga.

P A Nydén, som ägde faktorimedjan (nu på Hembygdsgården) uppges ha varit Bankeryds förste lantbrevbärare. Som framgår av texten var han i själva verket ortens andre lantbrevbärare. Detta är ett exempel på att den muntliga traditionen ibland inte stämmer överens med dokumentationen.

Foto: Bankeryds hembygdsförening, omkring 1908.